

VADEMECUM

CZŁONKA STOWARZYSZENIA

Rezerwat Przyrody „Bagno Raczyk” – O co walczymy?

Niniejszy dokument stanowi kompendium wiedzy merytorycznej dla członków i sympatyków Stowarzyszenia Rezerwat „Bagno Raczyk”. Nie jesteśmy przeciwnikami obwodnicy jako takiej, lecz przeciwstawiamy się jej przebiegu przez teren naszego miasta i terenów rekreacyjnych. Nasze działania opierają się na twardych faktach naukowych i administracyjnych. Poniższe argumenty stanowią naszą główną linię obrony w sporze dotyczącym planowanego przebiegu obwodnicy Człopy.

Nasze Motto: ***„Chronimy to, czego nie da się odtworzyć.”***

1. Status Prawny i Lokalizacja

- **Oficjalna nazwa:** Rezerwat przyrody „Bagno Raczyk” (rezerwat torfowiskowy, częściowy).
- **Powierzchnia Położenie:** Około 211 hektarów unikalnego ekosystemu. Gmina Człopa / Gmina Dobiegniew (otulina Drawskiego Parku Narodowego oraz serce Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Lasy Puszczy Nadnoteckiej”).

2. Serce Rezerwatu: Magia i Potęga Torfu

Rezerwat chroni unikalny kompleks torfowisk przejściowych i wysokich oraz zarastające jezioro. Dlaczego torfowisko jest nienaruszalne?

- **Proces nie do odtworzenia:** Ekosystem ten formował się przez tysiące lat. Naturalny przyrost pokładów torfu to zaledwie **około 1 mm na rok**. Zniszczenie tego terenu pod budowę drogi oznacza bezpowrotną stratę. Żadne nasadzenia zastępcze ani kompensacje przyrodnicze nie są w stanie odtworzyć żywego torfowiska.
- **Naturalna gąbka (Retencja):** Torfowisko to potężny, naturalny zbiornik retencyjny, który reguluje mikroklimat okolicy i magazynuje wodę. Każde naruszenie jego struktury grozi katastrofą hydrologiczną dla całego regionu – woda zamiast trzymać się bagien, może zacząć podtapiać piwnice i pola.

3. Flora, czyli unikalna szata roślinna

Z racji trudnej dostępności terenu, szata roślinna zachowała swój pierwotny charakter. Do najważniejszych należą:

- **Osoka aloesowata (*Stratiotes aloides*):** Masowo porastająca strefy wodne – kluczowa roślina dla czystości i ekosystemu tutejszych wód.
- **Roślinność mszarna:** Klasyczne, rzadkie zbiorowiska mchów torfowców, wełnianki, żurawiny błotnej oraz modrzewnicy zwyczajnej.

- **Lasy bagienne:** Doskonale zachowane olsy oraz bory bagienne na obrzeżach.

4. Fauna, czyli unikalni mieszkańcy bagna

Bagno Raczyk to kluczowa ostoja, miejsce gniazdowania i żerowania dla wielu chronionych gatunków zwierząt:

- **Ptaki (Awifauna):** Miejsce lęgowe żurawia zwyczajnego, łabędzia niemego, bąka, perkozów, gągołów, cyraneczek, kokoszek wodnych, łysek oraz licznych ptaków m.in.: trzciniak, strumieniówka, zimorodek.
- **Płazy i gady:** Kluczowa w skali regionu ostoja herpetofauny. Obszar ten jest miejscem rozrodu i zimowania gatunków objętych ścisłą ochroną, w tym wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej UE: **kumaka nizinnego** oraz **traszki grzebieniastej**. Dolina rzeki Cieszynki to także historyczne i czynne stanowisko **żółwia błotnego** – skrajnie rzadkiego i zagrożonego wyginięciem reliktu, którego przetrwanie zależy od czystości tutejszych wód i braku drgań terenu generowanych przez ciężki transport. Ponadto rezerwat zamieszkują m.in. żaba moczarowa (charakterystyczna z uwagi na jaskrawoniebieski kolor samców w okresie godowym), rzekotka drzewna, żmija zygzakowata oraz zaskroniec zwyczajny.
- **Inżynierowie ekosystemu:** Doskonale prosperująca populacja bobra europejskiego, którego naturalna działalność utrzymuje stabilny poziom wody w rezerwacie. Teren ten jest również stałym korytarzem migracyjnym i żerowiskiem dla łosi, jeleni i dzików.

5. Dlaczego przebieg obwodnicy Człopy wymaga pilnej zmiany i korekty wariantów?

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA) analizowała kilka alternatywnych tras (wariantów) dla obwodnicy Człopy w ciągu drogi krajowej nr 22. Obecnie forsowane warianty przebiegu obwodnicy w granicach miasta, zamiast rozwiązywać problemy mieszkańców, generują nowe, poważne zagrożenia. Dlaczego obecny plan wymaga natychmiastowej korekty?

- **1. Hałas, spaliny i utrata wartości domów (Warianty zbyt blisko ludzi):** Forowane przez projektantów warianty przebiegają niebezpiecznie blisko zabudowy Człopy oraz okolicznych gospodarstw. Zamiast wyprowadzić ruch tranzytowy daleko od miasta, urzędnicy chcą przenieść ryk silników i spaliny z TIR-ów pod okna mieszkańców Człopy. Taki planowany przebieg wariantów obwodnicy drastycznie obniży wartość rynkową pobliskich domów, działek budowlanych i gospodarstw, nadto blokując także rozwój Człopy.

- **2. Fikcja ekranów akustycznych:** Projektowane w tych wariantach ekrany akustyczne stanowią jedynie iluzoryczną ochronę i w żaden sposób nie zapewnią mieszkańcom standardów ciszy oraz komfortu, jakimi cieszą się obecnie. Przy tak potężnym natężeniu ruchu ciężkiego, poprowadzenie trasy dosłownie kilkadziesiąt metrów od domów nieodwracalnie zniszczy nasz spokój. To całkowicie zaprzecza samej idei obwodnicy, która z założenia powinna bezwzględnie wyprowadzać uciążliwy ruch ciężki z dala od ludzkich skupisk.
- **3. Odcięcie mieszkańców od terenów rekreacyjnych: Planowane** niektóre warianty przecinają rzekę Cieszynkę i przebiegają przez Jezioro Młyńskie Wielkie i zbliżają się do jeziora Trzebin. Dla mieszkańców Człopy oznacza to bezpowrotne zniszczenie naturalnych miejsc spacerowych, rekreacyjnych i turystycznych z których korzystamy na co dzień. Rzeka i lasy zostaną odgrodzone od miasta asfaltową barierą i ekranami akustycznymi. Zamiast zielonych terenów relaksu, dostaniemy betonowy mur.
- **4. Zagrożenie katastrofą budowlaną i gigantycznymi kosztami:** Rezerwat „Bagno Raczyk" i jego otoczenie to tereny głębokich, niestabilnych torfowisk i bagien. Budowa ciężkiej drogi krajowej dla TIR-ów na takim podłożu to gigantyczne wyzwanie inżynieryjne. Wiąże się to z ryzykiem osiadania drogi, pękania nawierzchni i niekończących się napraw za pieniądze podatników. Co gorsza, konieczność wbicia tysięcy ton betonu w bagna doprowadzi do niekontrolowanego przesunięcia mas wodnych, co może skutkować nawet podtopieniami okolicznych piwnic, pól i gospodarstw mieszkalnych.
- **5. Ryzyko katastrofy ekologiczno-chemicznej i skażenia wód:** Trasa ma biec nad ciekami zasilającymi rezerwat i rzekę Cieszynkę. Każdy wypadek drogowy, kolizja czy rozszczelnienie cysterny przewożącej paliwa, gazy lub chemikalia oznacza natychmiastowe spłynięcie toksyn do wody. Torf wokół działa jak gąbka i błyskawicznie wchłonie truciznę, co doprowadzi do skażenia całego ekosystemu. Usunięcie skutków takiej katastrofy chemicznej będzie technicznie niemożliwe.
- **6. Ignorowanie dalekich wariantów bezpiecznych :** W procesie planowania zbyt łatwo odsunięto na boczny tor alternatywne warianty – w tym warianty wschodnie lub głębsze omijające miasto od północy i zachodu. Prawidłowo zaprojektowana obwodnica powinna omijać Człopę szerokim łukiem, z dala od jakichkolwiek zabudowań mieszkalnych oraz z dala od unikalnych terenów zielonych. Tylko taki wariant sprawi, że miasto naprawdę odetchnie od smogu, a nikt nie ucierpi z powodu sąsiedztwa nowej trasy.
- **7. Dlaczego przyroda ratuje człowieka? (Wspólny interes):** Natura 2000 i rezerwat torfowiskowy to nasze najsilniejsze, niepodważalne argumenty

prawne. Przepisy środowiskowe (polskie i unijne) są bezwzględne – znacznie łatwiej jest nakazać urzędnikom zmianę trasy drogi ze względu na niszczenie chronionego prawem bagna, siedlisk żółwia błotnego i rzeki Cieszynki, niż ze względu na same protesty mieszkańców. Walcząc o nienaruszalność Bagna Raczyk, zyskujemy potężną broń prawną, która pozwala nam **odsunąć obwodnicę daleko od ludzkich domów**. Chroniąc rezerwat, chronimy własny spokój i majątek.

Żądamy wariantu bezpiecznego, z dala od ludzi i przyrody!

To hasło powinniśmy wymawiać jak najczęściej wśród znajomych, rodziny i notabli Człopy.

Tu na dole macie miejsce na notatki, swoje spostrzeżenia i możecie tutaj przenosić swoje pomysły i to co chcielibyście jeszcze przekazać mieszkańcom na spotkaniach.